

Список використаних джерел

1. Слідчі (розшукові) дії: навч. посібник О.В. Авраменко, Р.І. Благути, Ю.В. Гуцуляк та ін.; за заг. ред. Р.І. Благути та Є.В. Пряхіна. Львів: ЛьвДУВС, 2013., 416 с.
2. Шепітько В.Ю. Тактика огляду місця події (проблеми використання типового та евристичного у діяльності слідчого) Юридичний радник. Х.: Страйд, 2006. № 1 (9). С. 88 – 89.
3. Книженко С.О. Особливості огляду місця події при розслідуванні незаконного видобування корисних копалин. Форум права. 2010., № 3., С. 186 – 190.
4. Пряхін Є.В. Слідча тактика: навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2011., 116 с.

Степанова Діана Олександрівна

Курсант 3-го курсу ННІ № 3

Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: Антонюк П.Є.,

професор кафедри криміналістики та

судової медицини, кандидат юридичних наук

ТАКТИКА ПРОВЕДЕННЯ ОБШУКУ

Обшук – це слідча (розшукова) дія примусового характеру, яка полягає у цілеспрямованому обстеженні приміщень, місцевості, окремих осіб з метою відшукання та вилучення предметів, документів та інших об'єктів, що можуть мати значення у справі, виявлення та фіксації відомостей про обставини вчинення кримінального правопорушення, зняття кримінального правопорушення або майна, яке було здобуте в результаті його вчинення, а також встановлення місцезнаходження розшукуваних осіб (ст. 234 КПК України).

Обшук необхідно відрізнити від близьких до нього процесуальних та інших дій. Так, у відповідності зі статтями 30, 32 Митного кодексу України передбачено проведення митного огляду. Митниця має право провести огляд, а також переогляд речей громадян з розпакуванням багажу. Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» регламентує отримання розвідувальної інформації шляхом негласного проникнення оперативного працівника у житлове або інше приміщення громадянина. Таємне обстеження житлового приміщення передбачає приховане і безперешкодне проникнення до житла, недопустимість вилучення будь-яких предметів, використання аудіо-, кіно- і фотозйомки тощо. Результати даної дії носять конфіденційний характер і не мають доказового значення, на відміну від інформації, отриманої під час обшуку.

У криміналістичній теорії прийнято розрізняти декілька видів обшуку залежно від тих чи інших характеристик та підстав:

- *за характером об'єктів пошуку*: обшуки спрямовані на виявлення людей, трупів (або їх частин), знарядь та засобів вчинення кримінального правопорушення, предметів кримінально протиправного посягання, слідів, документів та інших об'єктів;
- *за способом організації*: одиночний (обшук у окремої особи або в будь-якому одному місці) та груповий (обшуки у декількох осіб або в кількох місцях);
- *за місцем проведення*: обшук приміщень, обшук на місцевості, обшук транспортних засобів, обшук особи;
- *за часом*: виділяють первинний обшук і повторний;
- *за обсягом обстеження*: основний та додатковий.

Як правило, обшук проводиться на підставі ухвали слідчого судді та здійснюється слідчим чи прокурором. Ухвала про дозвіл на проведення обшуку надає право проникнути до житла чи іншого володіння особи лише один раз. Тобто, неприпустимим є проведення на підставі однієї ухвали декількох обшуків, у тому числі й повторного.

Під час проведення обшуку житла чи іншого володіння особи, обшуку особи, обов'язковою є участь не менше двох понятих та застосування технічних засобів фіксування обшуку (ст. 107 КПК України), а технічний носій інформації є невід'ємним додатком до протоколу обшуку (ст. 104 КПК України). Окрім цього, слідчий, прокурор вживає належних заходів для забезпечення присутності під час проведення обшуку осіб, чії права та законні інтереси можуть бути обмежені або порушені.

Проведення обшуку у нічний час, а саме з 22 до 6 години, не допускається, за винятком невідкладних випадків, коли затримка в їх проведенні може призвести до втрати слідів кримінального правопорушення чи втечі підозрюваного. Обшук житла чи іншого володіння особи на підставі ухвали повинен відбуватися в час, коли заподіюється найменша шкода звичайним заняттям особи, яка ними володіє.

З урахуванням завдань, що послідовно вирішуються в ході обшуку, відділяють чотири його етапи:

- 1) попередній етап;
- 2) оглядовий етап;
- 3) детальний етап;
- 4) етап фіксації результатів обшуку.

Попередній етап включає в себе прибуття до місця обшуку, проникнення на обшукуваний об'єкт. До місця обшуку слідчо-оперативній групі рекомендовано прибути не поміченою. Члени слідчо-оперативної групи повинні бути відповідним чином екіпіровані.

Входити до обшукуваного приміщення слід всією групою, включаючи понятих. Проникнувши до обшукуваного приміщення особа, яка керує

обшуком, називає себе, пред'являє службове посвідчення, знайомить обшукуваного з ухвалою слідчого судді. Особам, у яких проводиться обшук, понятим, а також іншим учасникам повинно бути роз'яснено їх право бути присутніми при провадженні всіх дій та робити заяви з приводу цих дій, які підлягають занесенню до протоколу. Спеціалісту, перекладачу, понятим крім того роз'яснюються їх обов'язки.

Після чого слідчому рекомендовано запропонувати обшукуваним особам добровільно видати засоби вчинення кримінального правопорушення, предмети та цінності нажиті незаконним шляхом, а також інші предмети та документи, які мають значення у кримінальному провадженні.

Оглядовий етап. У результаті ознайомлення з обстановкою слідчий отримує нові дані про розташування та особливості приміщення, визначає найбільш ймовірні місця знаходження розшукуваного, звертає увагу на місця, які потребують особливого обстеження, застосування спеціальних пошукових засобів та прийомів.

На цій стадії остаточно визначається план проведення обшуку, розподіляються обов'язки між членами слідчо-оперативної групи, уточняється розклад роботи на місці обшуку, готуються технічні засоби, обирається найбільш ефективна послідовність та тактика проведення обшуку.

Детальний етап. Це найбільш складний та відповідальний період обшуку, оскільки в ході цього етапу здійснюється обстеження місця обшуку та пошук розшукуваних предметів. На цьому етапі реалізується найбільша кількість тактичних прийомів обшуку. А саме: послідовний та вибірковий методи обстеження, одиночний та роздільний пошуки, паралельне та зустрічне обстеження, сумісний та роздільний пошуки, а також обстеження об'єктів без порушення їх цілісності та з порушенням цілісності. Крім вищевказаного при здійсненні обшуку застосовується метод порівняння однорідних предметів (визначаються розмірні характеристики об'єктів), а також метод мікрообшуку (виявлення найдрібніших слідів, ознак та об'єктів).

Детальний етап включає в себе вирішення питання про відношення до кримінального провадження виявлених при обшуку предметів, надає суб'єкту розслідування більш інформації щодо властивостей і характеристик обшукуваних предметів, приміщень та інших об'єктів.

По результатах проведення обшуку складається протокол, який повинен відображати хід та результати обшуку і відповідати вимогам ст. 104 КПК України. Другий примірник протоколу обшуку разом із доданим до нього описом вилучених документів та тимчасово вилучених речей (за наявності) вручається особі, у якої проведено обшук, а в разі її відсутності – повнолітньому членові її сім'ї або його представникові. Обшук житла чи іншого володіння особи на підставі ухвали слідчого судді в обов'язковому порядку фіксується за допомогою аудіо- та відеозапису.

Список використаних джерел

1. А. Резнікова. Особливості обшуку за Кримінальним процесуальним кодексом України. URL: <https://sls-group.com.ua/osoblyvosti-obshuku-za-kryminalnym-protseualnym-kodeksom-ukrayiny/>.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України: постатейна систематизація окремих правових позицій Верховного Суду / І.В. Гловюк, Д.В. Пономаренко, М.І. Пашковський. Київ: Фенікс, 2019.
3. Криміналістика: підручник / [В.В. Пясковський, Ю.М. Чорноус, А.В. Самодін та ін.]; за заг. ред. В.В. Пясковського. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ: Філія вид-ва «Право», 2020.

Бразалук Максиміліан Юрійович,
студент 3-го курсу ННІ №3
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: **Сокиран Ф.М.**
професор кафедри криміналістики та
судової медицини, кандидат юридичних
наук, доцент

ВЗАЄМОДІЯ СЛІДЧОГО У СКЛАДІ СЛІДЧО-ОПЕРАТИВНОЇ ГРУПИ З ІНШИМИ ОРГАНАМИ

Розслідування кримінальних правопорушень, їх виявлення та запобігання є одним із ключових завдань правоохоронної системи нашої держави. Найбільш повно та різноманітно ці завдання постають перед правоохоронцями на етапі досудового розслідування. Передусім, з необхідністю ефективного розслідування, запобігання та виявлення кримінальних правопорушень зустрічаються співробітники органів і підрозділів Національної поліції України, що викликано самою сутністю цього органу, а для забезпечення ефективності покладених на правоохоронні органи функцій, законодавцем, у відповідь на рекомендації вітчизняної правової доктрини в галузі криміналістики, кримінального права та кримінального процесу, було розроблено цілий комплекс механізмів реалізації цієї ефективності, яка впливає з основоположних засад кримінального процесу в Україні.

Взаємодія органів досудового розслідування – це достатньо складний вид діяльності, який має на меті мобілізацію передових сил і засобів заради реалізації основоположних завдань і принципів кримінального провадження, зокрема і на етапі досудового розслідування. Ці завдання і принципи сформульовані в Основному законі України, інших законах України, а також підзаконних нормативно-правових актах.

Таким чином, Кримінальним процесуальним кодексом України визначено, що до основних завдань кримінального провадження належить забезпечення повного, швидкого й неупередженого розслідування [1].